

Energiebeleidsovereenkomst voor de verankering van en voor blijvende energie-efficiëntie in de Vlaamse energie-intensieve industrie (niet VER-bedrijven)

zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 04.04.2014

Inhoudsopgave

Partijen

- Artikel 1 Definities
  - Artikel 2 Doelstellingen en toepassingsgebied
  - Artikel 3 De Commissie
  - Artikel 4 Het Verificatiebureau
  - Artikel 5 Toetreding
  - Artikel 6 Engagement van de Ondernemingen
  - Artikel 7 Aanvaarding van energiedeskundigen
  - Artikel 8 Inhoud en aanvaarding van het energieplan
  - Artikel 9 Verslaggeving door de Onderneming
  - Artikel 10 Opvolging
  - Artikel 11 Sancties: procedure tot schrapping
  - Artikel 12 Verslaggeving door het Verificatiebureau aan de Commissie
  - Artikel 13 Verslaggeving door de Commissie
  - Artikel 14 Verplichtingen van de Sectororganisaties
  - Artikel 15 Verplichtingen van het Vlaams Gewest
  - Artikel 16 Kosten
  - Artikel 17 Openbaarheid en geheimhouding
  - Artikel 18 Wijziging en opheffing energiebeleidsovereenkomst
  - Artikel 19 Opzegging
  - Artikel 20 Looptijd en inwerkingtreding
  - Artikel 21 Juridische vorm
-
- Bijlage 1 Berekening van energiegrootheden
  - Bijlage 2 Energiedeskundigen
  - Bijlage 3 Het Verificatiebureau
  - Bijlage 4 Potentieelstudie WKK en toepasbaarheid warmte- en koudenetten
  - Bijlage 5 Economische pardonbaarheid
  - Bijlage 6 Berekening van IRR
  - Bijlage 7 Lijst met flexibele maatregelen
  - Bijlage 8 Stroomschema voor het detecteren van maatregelen voor het Energieplan
  - Bijlage 9 Energiebeheermaatregelen

Partijen

Het Vlaams Gewest,

vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering, en bij delegatie door de Vlaamse minister bevoegd voor Energie en de Vlaamse minister bevoegd voor Economie, hierna te noemen: **de Ministers;**

en

van de zijde van het bedrijfsleven:

- a) de Ondernemingen, die voor hun in een Verklaring van Deelname genoemde energie-intensieve vestigingen zijn toegetreden tot de energiebeleidsovereenkomst, hierna te noemen: **de Ondernemingen;**
- b) de Sectororganisaties die zijn toegetreden tot de energiebeleidsovereenkomst, door het ondertekenen van een Verklaring van Deelname, hierna te noemen: **de Sectororganisaties.**

Deze energiebeleidsovereenkomst geldt als een overeenkomst of een vergunning milieudoelstelling zoals bepaald in het Koninklijk Besluit van 29 februari 2004 houdende diverse bepalingen inzake accijnzen, alsook als een sectorakkoord of convenant zoals bepaald in de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt.

Komen het volgende overeen

Artikel 1

Definities

In deze energiebeleidsovereenkomst wordt verstaan onder:

- Onderneming:** een al dan niet in Vlaanderen gevestigde rechtspersoon die tot deze energiebeleidsovereenkomst is toegetreden voor een of meer van haar vestigingen in Vlaanderen.
- Sectororganisatie:** vereniging zonder winstoogmerk die producenten van haar sector tot haar leden telt, ofwel vzw Vlaams netwerk van ondernemingen ("VOKA") voor Ondernemingen die niet tot een sector behoren.
- Vestiging:** elke bedrijfseenheid van een rechtspersoon met industriële activiteit; ze wordt in principe gekenmerkt door een aaneengesloten ligging, maar kan evenwel uiteenlopende installaties omvatten.
- Industriële activiteit:** elke activiteit uit de Europese activiteitennomenclatuur NACE-BEL 2008 code 05 tot en met 33, zoals vastgesteld door de Europese Verordening (EG) nr. 1893/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 (Publicatieblad van de Europese Unie van 30 december 2006).
- Energieverbruik:** het primair energetisch verbruik van energiedragers en niet het niet-energetisch verbruik van energiedragers in de vorm van als grondstof ingezette energiedragers; De verrekening van secundaire energiedragers wordt vastgelegd in bijlage 1.
- Energie-intensieve vestiging:** een vestiging met een energieverbruik van tenminste 0,1 PetaJoule (PJ) primair per jaar als gevolg van industriële activiteit op het ogenblik van toetreding tot deze energiebeleidsovereenkomst.
- Procesinstallatie:** een volledige installatie om een bepaald product te maken of te behandelen.
- Specifiek energieverbruik:** het energieverbruik per eenheid product van een bepaalde kwaliteit. De verrekening van secundaire energiedragers wordt vastgelegd in bijlage 1. Deze bijlage specificeert ook andere energiedragers die worden verkocht, zelf opgewekte duurzame energie, warmtekrachtkoppeling, nevenproducten en warmte van exotherme processen.
- Rendabele maatregel:** maatregel die volgens een gedetailleerde rendabiliteitsberekening voldoet aan een interne rentevoet (Internal Rate of Return) van 12,5% na belastingen.

- Potentieel rendabele maatregel: maatregel die volgens een rendabiliteitsberekening of een gedetailleerde rendabiliteitsberekening voldoet aan een interne rentevoet (Internal Rate of Return) tussen 10% en 12,5% na belastingen en waarvoor de interne rentevoet jaarlijks wordt herrekend aan actuele energieprijzen.
- Studiemaatregel: maatregel waarvan de rendabiliteitsberekening of gedetailleerde rendabiliteitsberekening nog niet kan worden uitgevoerd in het kader van het opstellen van het Energieplan en waarvoor de interne rentevoet (Internal Rate of Return) binnen een zo kort mogelijke periode zal worden bestudeerd.
- Gedetailleerde rendabiliteitsberekening: berekening van de interne rentevoet (Internal Rate of Return) met een onzekerheid van maximaal 10% in plus of min op de investering.
- Rendabiliteitsberekening: berekening van de interne rentevoet (Internal Rate of Return) met een onzekerheid van maximaal 30% in plus of min op de investering.
- VER-systeem: Het Europese emissierechtenhandelsstelsel, meer bepaald de Europese regelgeving voor de handel in emissierechten, zoals bepaald door Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003, zoals recentelijk gewijzigd door Richtlijn 2009/29/EG.
- Energieplan: lijst van rendabele, potentieel rendabele en studiematregelen die resulteren uit de Audit of hun vervanging door flexibele maatregelen.
- Audit: systematische procedure waarmee afdoende informatie wordt verkregen omtrent het huidige energieverbruik-profiel van een gebouw, een industriële activiteit of installatie, mogelijkheden om kostefficiënte energiebesparingen worden geïdentificeerd en gekwantificeerd, en de resultaten worden gerapporteerd.
- Verklaring van Deelname: Aangetekend schrijven waarbij een Sectororganisatie of Onderneming zijn wens verklaart om toe te treden tot deze energiebeleidsvereenkomst.
- CO₂-eq: : meeteenheid gebruikt om het opwarmend vermogen van broeikasgassen weer te geven. CO₂ is het referentiegas waartegen andere broeikasgassen worden gemeten. Een ton CO₂-eq is een metrische ton CO₂ of een hoeveelheid van één van de andere broeikasgassen met een gelijkwaardig aardopwarmingsvermogen.

Artikel 2

Doelstellingen en toepassingsgebied

1. Deze energiebeleidsovereenkomst is er op gericht dat zoveel mogelijk industriële eindverbruikers van energie vooraanstaand worden en blijven op gebied van energie-efficiëntie zonder te leiden tot gevolgen die in rede niet bedoeld zijn, zoals onder meer nader beschreven in bijlage 5.

De Ondernemingen dragen daarmee bij aan de realisatie van de Vlaamse CO₂-eq- en energie-efficiëntiedoelstellingen.

De principes en implementatie van deze energiebeleidsovereenkomst moeten tevens voldoen aan de economische eisen om de groeikansen en continuïteit van de Ondernemingen te vrijwaren.

2. Deze energiebeleidsovereenkomst is gericht op energie-intensieve vestigingen die niet onderworpen zijn aan het VER-systeem en die niet zijn toegetreden tot de VER-energiebeleidsovereenkomst, en hun respectieve Sectororganisaties. Bedrijven die toegetreden waren tot het audit- of benchmarkingconvenant hebben de mogelijkheid om toe te treden.

Artikel 3

De Commissie

1. De Commissie is het bestuursorgaan voor deze energiebeleidsovereenkomst.
2. De Commissie bestaat uit een voorzitter en volgende leden:
  - één vertegenwoordiger van de Vlaamse minister bevoegd voor Economie;
  - één vertegenwoordiger van de Vlaamse minister bevoegd voor Energie;
  - één vertegenwoordiger van elke toegetreden Sectororganisatie;
  - één vertegenwoordiger aangeduid door de Ondernemingen voor wie geen Sectororganisatie is toegetreden;
  - het hoofd van het Verificatiebureau woont de Commissievergaderingen bij als waarnemer.
3. De leden van de Commissie wijzen gezamenlijk een voorzitter aan.
4. De Commissie bepaalt haar eigen werkwijze en stelt zo nodig een huishoudelijk reglement op.
5. De Commissie streeft naar consensus. Voor de artikelen waar dit vereist is, wordt er gestemd om de unanimititeit te controleren.
6. De Commissie kan projectgroepen instellen, die de besluitvorming in de Commissie voorbereiden of beslissingen van de Commissie uitvoeren.
7. De taken van de Commissie vloeien voort uit haar bestuursfunctie, worden in vorige paragrafen gedefinieerd of zullen tijdens de werking van de

energiebeleidsovereenkomst verder worden gedefinieerd. Zij omvatten tenminste:

- 1° de coördinatie van werkzaamheden en activiteiten ter uitvoering van deze energiebeleidsovereenkomst;
- 2° de bespreking van knelpunten van algemene aard, die zich bij de implementatie van deze energiebeleidsovereenkomst in de praktijk voordoen, het bespreken van oplossingen en het zo nodig formuleren van richtlijnen hiervoor die gepubliceerd worden en bindend zijn voor de partijen; Deze verduidelijkingen van de interpretatie van de energiebeleidsovereenkomst gelden niet als wijzigingen van de energiebeleidsovereenkomst in de zin van artikel 18, lid 1.
- 3° het bemiddelen in geval van conflicten tussen partijen of tussen Ondernemingen en het Verificatiebureau;
- 4° de controle op de voortgang van de uitvoering van deze energiebeleidsovereenkomst;
- 5° het doen van voorstellen tot wijziging van deze energiebeleidsovereenkomst, en het beoordelen van de gegrondheid van de aanvragen van de betrokken partijen om in overleg te treden op basis van wijzigingen van omstandigheden;
- 6° het adviseren aan de Ministers over het Verificatiebureau;
- 7° het onderhouden van contacten met maatschappelijke organisaties;
- 8° het opstellen en actualiseren van het in artikel 5, lid 5 bedoelde overzicht van Ondernemingen en Sectororganisaties die tot deze energiebeleidsovereenkomst zijn toegetreden;
- 9° het jaarlijks opstellen en publiceren van een verslag als bedoeld in artikel 13.

Artikel 4

Het Verificatiebureau

1. Het Verificatiebureau is een onafhankelijke en neutrale organisatie die door de Ministers wordt aangesteld om de correcte uitvoering van de energiebeleidsovereenkomst te bewaken, hierover adviezen te verstrekken en verslag uit te brengen. Het is de enige instantie die over individuele gevallen oordeelt, te weten, de aanvaarding van de energiedeskundige (artikel 7), het Energieplan (artikel 8) en de verslaggeving (artikel 9).
2. De Ministers kunnen de aanstelling slechts wijzigen na advies van de Commissie.
3. De eisen die gesteld worden aan het Verificatiebureau worden weergegeven in bijlage 3.
4. De Commissie kan in het kader van artikel 3, lid 7, 2° en 4° en bij unanieme beslissing bijkomende eisen en taken van het Verificatiebureau definiëren, onverminderd de bepalingen van lid 1. Deze bijkomende eisen en taken gelden niet als wijzigingen van de energiebeleidsovereenkomst in de zin van artikel 18, lid 1.

Artikel 5

Toetreding

1. Ondernemingen kunnen voor hun energie-intensieve vestigingen toetreden tot de energiebeleidsovereenkomst vanaf de datum van definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering van deze energiebeleidsovereenkomst, voor zover zij voldoen aan de criteria van artikel 2, lid 2.
2. Ondernemingen en hun Sectororganisaties kunnen tot deze energiebeleidsovereenkomst als partij toetreden, als zij de uit deze energiebeleidsovereenkomst voor hen voortvloeiende verplichtingen zonder voorbehoud aanvaarden.
3. De in lid 2 bedoelde Sectororganisaties bezorgen hun Verklaring van Deelname aan de Ministers. De in lid 1 bedoelde Ondernemingen bezorgen hun Verklaring van Deelname aan de Commissie. Een Onderneming verklaart daarbij tevens voor welke vestigingen zij wenst toe te treden.
4. Voor de in lid 2 bedoelde Ondernemingen en de Sectororganisaties gelden de rechten en de verplichtingen die voor de betrokken partijen uit deze energiebeleidsovereenkomst voortvloeien, vanaf de datum van inwerkingtreding.
5. De Commissie houdt een overzicht bij van Ondernemingen en Sectororganisaties, die tot deze energiebeleidsovereenkomst zijn toegetreden. Per Onderneming worden de betrokken vestigingen aangegeven. Dit overzicht is openbaar.
6. Een Onderneming kan tijdens de looptijd van deze energiebeleidsovereenkomst alsnog via de indiening van een Verklaring van Deelname toetreden, indien zij een Energieplan voorlegt zoals bepaald in artikel 8.

Artikel 6

Engagement van de Ondernemingen

De Ondernemingen engageren zich ertoe:

- 1° Om zich op energetisch vlak om de vier jaar te laten doorlichten via de uitvoering van een Audit.
- 2° Om op basis van de resultaten uit de Audit een Energieplan – een eerste Energieplan voor de eerste drie jaar na inwerkingtreding van de energiebeleidsovereenkomst en een tweede Energieplan voor de resterende looptijd van de energiebeleidsovereenkomst - op te stellen en gefaseerd uit te voeren binnen de looptijd van de energiebeleidsovereenkomst. Indien de uitvoeringsplanning niet evenwichtig is gespreid, zal de voorgestelde fasering worden gemotiveerd.

- 3° Om jaarlijks verslag uit te brengen aan het Verificatiebureau over de in het voorafgaande kalenderjaar uitgevoerde maatregelen, studies en herrekeningen van potentieel rendabele maatregelen.
- 4° Om jaarlijks te rapporteren aan het Verificatiebureau over het energieverbruik, de daarmee samenhangende CO_{2-eq}-emissies en de evoluties hiervan.
- 5° Om in de ondernemingsraad en het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk of bij onstentenis van deze organen, aan de vakbondsafvaardiging, de geboekte vooruitgang bij de uitvoering van het Energieplan, jaarlijks toe te lichten.
- 6° Om een studie uit te voeren die het economisch potentieel van kwalitatieve warmtekrachtkoppeling en de bijdrage van hun vestigingen tot warmte- en koudenetwerken indien van toepassing in de vestiging(en) of de sector onderzoekt, zoals beschreven in bijlage 4. De Commissie zal voor eind 2014 de concrete uitvoeringsmodaliteiten van deze studie vastleggen.
- 7° Om energiebeheermaatregelen op maat van de Onderneming uit te werken en uit te voeren. Het betreffen onder meer maatregelen die de bewustmaking, het engagement en sensibilisering rond efficiënt energiegebruik van medewerkers van de Onderneming, over de verschillende departementen heen, verbeteren. De onderneming engageert zich om tegen uiterlijk drie jaar na datum van inwerkingtreding ofwel ISO50001 ofwel de energiebeheermaatregelen zoals opgenomen in bijlage 9 uit te voeren en hierover jaarlijks te rapporteren.

Artikel 7

Aanvaarding van energiedeskundigen

- 1. De Onderneming stelt binnen de vier maanden na datum van inwerkingtreding een energiedeskundige aan, verleent de nodige medewerking en stelt hem alle nodige informatie ter beschikking. De Onderneming kan hierbij opteren voor:
  - 1° Hetzij één of meerdere externe energiedeskundige(n) die voldoen aan de voorwaarden van artikel 2 van bijlage 2, en die door het Verificatiebureau worden aanvaard volgens de procedure beschreven in artikel 1 van bijlage 2.
  - 2° Hetzij één of meerdere interne energiedeskundige(n), aangesteld binnen de Onderneming, die voldoen aan de voorwaarden van artikel 3 van bijlage 2 en die door het Verificatiebureau worden aanvaard volgens de procedure beschreven in artikel 1 van bijlage 2.
  - 3° Hetzij een combinatie van externe en interne energiedeskundige(n) die voldoen aan de voorwaarden van artikel 2, respectievelijk artikel 3 van bijlage 2 en die door het Verificatiebureau worden aanvaard volgens de procedure van artikel 1 van bijlage 2.
- 2. De Commissie kan bij unanieme beslissing wijzigingen aanbrengen aan bijlage 2. Dergelijke wijzigingen gelden niet als wijzigingen van de energiebeleidsovereenkomst in de zin van artikel 18, lid 1.

Artikel 8

Inhoud en aanvaarding van het Energieplan

1. Nadat door een externe of interne energiedeskundige een Audit is uitgevoerd, wordt op initiatief en onder de verantwoordelijkheid van de Onderneming een Energieplan opgesteld.
2. Het Energieplan bevat volgende elementen:
  - 1° de naam en contactgegevens van de verantwoordelijke van de Onderneming die het Energieplan ondertekent en van de contactpersoon binnen de Onderneming;
  - 2° een technische beschrijving van de vestiging met opdeling van de belangrijkste deelprocessen en meetinstrumenten;
  - 3° het gemeten totale jaarlijks energieverbruik van de vestiging;
  - 4° het gemeten jaarlijks energieverbruik van de energetisch relevante processen en neveninstallaties;
  - 5° de naam van de externe en/of interne energiedeskundige(n) betrokken bij het opstellen van het Energieplan indien van toepassing;
  - 6° de resultaten van een analyse van het specifiek energieverbruik van de vestiging en haar procesinstallaties en de identificatie van studiemaatregelen, rendabele en potentieel rendabele maatregelen om dit specifiek energieverbruik te verminderen voor zover zij niet leiden tot gevolgen die in rede niet bedoeld kunnen zijn;
  - 7° een oplisting en planning van alle energiebeheermaatregelen bedoeld in artikel 6, 7° die geïmplementeerd zullen worden of in voege zijn;
  - 8° een oplisting van de rendabele maatregelen zoals gesteld onder 6°, met voor elk van deze maatregelen volgende elementen:
    - a) een technische beschrijving;
    - b) de verwachte investeringskost;
    - c) de verwachte jaarlijkse exploitatiekost;
    - d) de verwachte energie- en CO_{2-eq}-besparing en jaarlijkse financiële opbrengst door deze energiebesparing;
    - e) de ingeschatte interne rentevoet na belastingen, berekend volgens bijlage 6;
  - 9° een chronologisch stappenplan met timing van de gefaseerde implementatie van de rendabele maatregelen en van de uitwerking van de studiemaatregelen die opgenomen zijn in het Energieplan;
  - 10° een overzicht van het verloop van het specifiek energieverbruik over de laatste vijf jaren, of bij ontstentenis hiervan, over de jaren waarvan er gegevens beschikbaar zijn;
  - 11° het tweede Energieplan bevat daarenboven een beschrijving van de resultaten van de uitgevoerde studie zoals bedoeld in artikel 6, 6° en de beslissingen die werden genomen aangaande het verdere gevolg dat aan de bekomen studieresultaten zal worden gegeven evenals een overzicht van de maatregelen die omwille van gemotiveerde redenen niet werden uitgevoerd gedurende de looptijd van het eerste Energieplan.
3. De Commissie kan in het kader van artikel 3, lid 7, 2° en bij unanieme beslissing bijkomende elementen en vereisten definiëren die in de te

aanvaardde Energieplannen moeten worden opgenomen. Deze bijkomende elementen en vereisten gelden niet als wijzigingen in de zin van artikel 18, lid 1.

4. Een Energieplan wordt, ten laatste negen maanden na de goedkeuring of aanvaarding van de energiedeskundige, bij aangetekend schrijven voor aanvaarding ingediend bij het Verificatiebureau.
5. Een energieplan is ontvankelijk als het aan volgende vereisten voldoet:
  - 1° het Energieplan is ondertekend en gedateerd door de Onderneming;
  - 2° het Energieplan is ondertekend door de aanvaarde energiedeskundige(n);
  - 3° het Energieplan is opgesteld volgens de in lid 2 voorgeschreven structuur;
  - 4° het Energieplan voldoet inhoudelijk aan de bepalingen gesteld in lid 2.
6. Het Verificatiebureau kan bij onontvankelijkheid van het dossier en binnen drie weken na de dag van de ontvangst van het dossier de Onderneming bij aangetekend schrijven vragen om het Energieplan aan te vullen. De Onderneming bezorgt deze informatie aan het Verificatiebureau uiterlijk binnen één maand na ontvangst van het aangetekend schrijven.
7. Het Verificatiebureau bezorgt haar gemotiveerde beslissing over de al dan niet aanvaarding van het Energieplan binnen zeventig dagen, na de dag van ontvangst van het volledig Energieplan, aan de Onderneming. Het Verificatiebureau zal afoetsen of het Energieplan werd opgesteld conform het aanvaarde plan van aanpak zoals bedoeld in artikel 1 van bijlage 2.

Het Verificatiebureau zal bij niet-aanvaarding aanbevelingen doen en de Onderneming een aanpassing vragen van het Energieplan. Binnen de twee maanden bezorgt de Onderneming haar aangepaste Energieplan aan het Verificatiebureau. Binnen de dertig dagen bezorgt het Verificatiebureau haar beslissing aan de Onderneming.

8. 1° Ingeval van een tweede niet-aanvaarding van (het deel van) het Energieplan dat werd opgesteld door een externe energiedeskundige, start de Commissie overleg op en bemiddelt ze tussen het Verificatiebureau, de Onderneming en de energiedeskundige teneinde op zo kort mogelijke termijn het Energieplan in overeenstemming te brengen met het aanvaarde plan van aanpak.

2° Ingeval van een tweede niet-aanvaarding van (het deel van) het Energieplan dat werd opgesteld door een interne energiedeskundige, start de Commissie overleg op en bemiddelt ze tussen het Verificatiebureau, de Onderneming en de energiedeskundige teneinde op zo kort mogelijke termijn het Energieplan in overeenstemming te brengen met het aanvaarde plan van aanpak. Indien er geen overeenstemming kan worden bereikt binnen de door de Commissie vooropgestelde termijn, verplicht het Verificatiebureau de Onderneming om met een externe energiedeskundige conform artikel 7, lid 1, 1° te werken en het Energieplan opnieuw binnen de vier maanden in te dienen. In dit laatste geval zal de procedure van lid 7 worden gevolgd.
9. Indien het Verificatiebureau binnen de termijn van lid 6, lid 7 of lid 8 geen beslissing heeft genomen, wordt het ingediende Energieplan als aanvaard beschouwd.

10. Na aanvaarding van het Energieplan volgens de bepalingen van de leden 6 tot en met 8, informeert de Onderneming de ondernemingsraad en het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk of bij ontstentenis van deze organen, de vakbondsafvaardiging, over de openbare samenvatting van het Energieplan. Dit Energieplan dient door hen als vertrouwelijke informatie behandeld te worden (cfr. art 6.1. van EU-richtlijn 2002/14).

Artikel 9

Verslaggeving door de Onderneming

1. Iedere Onderneming brengt jaarlijks, uiterlijk op 1 april, aan het Verificatiebureau verslag uit over de voortgang aangaande:
  - de in het voorgaande jaar geïmplementeerde rendabele maatregelen alsmede de hiermee samenhangende herrekenende en/of gemeten energie- en CO_{2-eq}-besparing of hun vervanging door flexibele maatregelen. Daarbij wordt tevens aangegeven in hoeverre het resultaat van de gerealiseerde rendabele maatregelen in overeenstemming is met de verwachte energie-efficiëntieverbeteringen voorzien in het Energieplan. Eventuele afwijkingen worden gemotiveerd. Afwijkingen ten gevolge van wijzigende productievolumes of een minder dan verwachte effectiviteit van maatregelen zijn mogelijk en geven geen aanleiding tot tekortkomingen;
  - de in het voorgaande jaar voorziene studiematregelen en hun gevolg voor het Energieplan;
  - de actualisaties van de potentieel rendabele maatregelen en hun gevolg voor het Energieplan;
  - de in voorgaande jaar geïmplementeerde energiebeheermaatregelen.
2. Maatregelen die na studie of (gedetailleerde) rendabiliteitsberekening een IRR na belastingen <12,5% maar >10% hebben, worden weerhouden in de lijst van potentieel rendabele maatregelen. Potentieel rendabele maatregelen die na herrekening een IRR na belastingen bereiken van 12,5% of hoger dienen als rendabele maatregel ingepland en geïmplementeerd te worden.
3. Maatregelen die na een (gedetailleerde) rendabiliteitsberekening een IRR na belastingen lager dan 10% hebben, worden afgevoerd en hoeven niet herrekend te worden. Zij maken geen deel uit van het engagement van de Onderneming en hoeven niet vervangen te worden door flexibele maatregelen zoals bedoeld in bijlage 7.
4. De planning van het Energieplan wordt jaarlijks geactualiseerd in overleg met het Verificatiebureau volgens uitkomst van de studies en gedetailleerde rendabiliteitsberekeningen.
5. De verslaggeving vindt plaats overeenkomstig de vereisten opgesteld door de Commissie.

6. Het Verificatiebureau verifieert de verslaggeving en deelt het resultaat daarvan mede aan de Onderneming. Het Verificatiebureau kan voor deze verificatie beroep doen op controles ter plaatse in de betrokken vestigingen.

Artikel 10

Opvolging

1. Het engagement binnen het Energieplan van de Onderneming wordt jaarlijks door het Verificatiebureau nagegaan aan de hand van volgend stappenplan:

- 1° Er wordt nagegaan of de Onderneming alle studies en implementatie van rendabele maatregelen zoals bepaald in artikel 8, lid 2, 9° gepland in het betreffende jaar volgens het Energieplan heeft uitgevoerd. Zo ja, dan voldoet de Onderneming aan de verplichtingen in het kader van deze energiebeleidsovereenkomst.

- 2° Indien aan 1° niet voldaan is dan wordt er nagegaan of de Onderneming gebruik heeft gemaakt van flexibele maatregelen om tot eenzelfde resultaat te komen als vooropgesteld in het Energieplan. Maatregelen met een equivalente energie- of CO₂-eq-besparing die in aanmerking komen op vlak van flexibiliteit zijn omschreven in bijlage 7. In dit geval wordt de rendabele maatregel vervangen door een flexibele maatregel en voldoet de Onderneming aan de verplichtingen in het kader van deze energiebeleidsovereenkomst.

- 3° Indien aan 1° of 2° niet voldaan is, dan wordt er nagegaan of er voldaan is aan de criteria van economische pardonabiliteit zoals opgenomen in bijlage 5 voor het niet uitvoeren van een rendabele of flexibele maatregel. Zo nee, dan voldoet de Onderneming niet aan de verplichtingen in kader van deze energiebeleidsovereenkomst en wordt de procedure in artikel 11 opgestart.

Indien blijkt dat voldaan is aan de criteria van economische pardonabiliteit zoals ondermeer bepaald in bijlage 5 voor het niet uitvoeren van een bepaalde rendabele maatregel uit het Energieplan of een flexibele maatregel uit de lijst van bijlage 7 dan wordt het uitvoeren van deze maatregel uitgesteld met één jaar en voldoet de Onderneming aan de verplichtingen in kader van deze energiebeleidsovereenkomst.

- 4° Er wordt nagegaan of de Onderneming volgens planning de energiebeheermaatregelen uitvoert.

2. Alle ondernemingen dienen uiterlijk tegen 30/06/2015 de studie zoals aangehaald in artikel 6, 6° uitgevoerd te hebben en de resultaten overgemaakt te hebben aan het Vlaams Energieagentschap. Bij toetreding tot deze energiebeleidsovereenkomst na 30/06/2015 wordt de studie zoals aangehaald in artikel 6, 6° bij het Energieplan gevoegd.

3. De Commissie kan bij unanieme beslissing en na advies van het Verificatiebureau wijzigingen aanbrengen aan bijlagen 5, 7 en 9. Dergelijke wijzigingen gelden niet als wijzigingen van de energiebeleidsvereenkomst in de zin van artikel 18, lid 1.

Artikel 11

Sancties: procedure tot schrapping

1. Indien een Onderneming haar Energieplan niet tijdig (artikel 8, lid 4) voor aanvaarding indient bij het Verificatiebureau, zal het Verificatiebureau op de eerstvolgende Commissievergadering deze Onderneming aanmelden aan de Commissie.
2. Indien een Onderneming haar jaarlijkse monitoringsverslag zoals beschreven in artikel 9, lid 1 niet tijdig indient bij het Verificatiebureau, zal het Verificatiebureau op de eerstvolgende Commissievergadering deze Onderneming aanmelden aan de Commissie.
3. Indien bij de jaarlijkse monitoring blijkt dat de Onderneming volgens artikel 10, lid 1, 3° en 4° niet voldoet aan haar verplichtingen uit hoofde van deze energiebeleidsvereenkomst, dan zal het Verificatiebureau op de eerstvolgende Commissievergadering deze Onderneming aanmelden aan de Commissie.
4. In de gevallen beschreven onder leden 1, 2, 3 zal de Commissie een termijn stellen voor het alsnog voldoen aan de verplichtingen van de tekortgeschoten Onderneming.
5. Indien een Onderneming binnen deze termijn niet voldoet aan haar verplichtingen zal het Verificatiebureau dit melden op de eerstvolgende Commissievergadering volgend op het aflopen van de termijn.
6. Het Vlaams Gewest kan dan overgaan tot de schrapping van de Onderneming als toetreden lid tot de energiebeleidsvereenkomst. Alle in het kader van deze energiebeleidsvereenkomst ontstane voordelen voor de Onderneming, zoals genoemd in artikel 15, komen hierdoor te vervallen vanaf de datum van de schrapping. Als datum van de schrapping geldt de datum van de Commissievergadering waarop het Verificatiebureau de Onderneming heeft aangemeld volgens de bepalingen in artikel 11, lid 1 of lid 2 of lid 3.

Artikel 12

Verslaggeving door het Verificatiebureau aan de Commissie

1. Het Verificatiebureau rapporteert jaarlijks uiterlijk op 31 oktober, voor het eerst op 31 oktober 2015, aan de Commissie over de uitvoering van deze energiebeleidsvereenkomst. In geaggregeerde vorm wordt een overzichtsrapport opgesteld over de uitvoering van de Energieplannen en over

de gerealiseerde verlaging van het specifiek energiegebruik van de betrokken vestigingen per sector alsmede de hiermee samenhangende vermeden CO₂-eq-emissies.

2. Het overzichtsrapport bevat per sector in geaggregeerde vorm minstens ook nog de volgende elementen:
  - 1° het totaal aantal beoordeelde Energieplannen tijdens het vorige kalenderjaar;
  - 2° een overzicht van het aantal bedrijven dat voldoet aan zijn verplichtingen;
  - 3° de voortgang van het uitvoeren van de rendabele of flexibele maatregelen.;
  - 4° de gerealiseerde primaire energiebesparing, gecorrigeerd voor actuele productie.
3. Het overzichtsrapport bedoeld in lid 2 is louter informatief en maakt een vergelijking tussen de jaarlijkse realisaties en de verwachtingen.
4. Het Verificatiebureau rapporteert jaarlijks uiterlijk op 31 oktober en voor het eerst op 31 oktober 2015, voor elke deelnemende vestiging volgende gegevens:
  - Het totale elektriciteitsverbruik.
  - De totale warmte- of stoomproductie.
  - De totale elektriciteitsproductie.
  - De directe CO₂-uitstoot.
5. Eén jaar na goedkeuring van de energieplannen wordt in geaggregeerde vorm een overzichtsrapport opgesteld over de maatregelen opgenomen in respectievelijk het eerste en het tweede Energieplan en hun uitvoering.

Het overzichtsrapport bevat per sector in geaggregeerde vorm minstens het totaal aantal maatregelen opgenomen in de Energieplannen, alsmede een korte beschrijving van de groepen van maatregelen. Voor elke sector met ≤ 4 ondernemingen, moeten om redenen van vertrouwelijkheid van gegevens, de gegevens van één sector bij een andere sector worden geaggregeerd.

6. Het Verificatiebureau rapporteert jaarlijks in geaggregeerde vorm de gerealiseerde primaire energiebesparing door de uitvoering van maatregelen t.o.v. het referentiejaar gecorrigeerd voor gewijzigde productie opgesplitst in energiebesparing door verminderd elektriciteitsverbruik en verminderd brandstofverbruik.
7. De Commissie kan in het kader van artikel 3, lid 7, 2° en 4° en bij unanieme beslissing bijkomende elementen definiëren die in de verslaggeving van lid 2 dienen te worden opgenomen. Deze bijkomende elementen gelden niet als wijzigingen van de energiebeleidsvereenkomst in de zin van artikel 18, lid 1.

Artikel 13

Verslaggeving door de Commissie

1. De Commissie brengt jaarlijks over het voorgaande jaar aan de partijen verslag uit. Dit verslag wordt bezorgd uiterlijk op 31 december en betreft een verslaggeving in geaggregeerd vorm per sector. De Ministers zullen het Vlaams Parlement daarover informeren. Het verslag is openbaar.
2. De Commissie moet voor elke sector met ≤ 4 ondernemingen, om redenen van vertrouwelijkheid van gegevens, de gegevens van één sector bij een andere sector aggregeren.

Artikel 14

Verplichtingen van de Sectororganisaties

1. De Sectororganisaties verplichten zich om:
  - a. hun leden te stimuleren om deel te nemen en uitvoering te geven aan deze energiebeleidsovereenkomst;
  - b. deel te nemen aan de activiteiten van de Commissie;
  - c. hun leden actief voor te lichten over het onderwerp van deze energiebeleidsovereenkomst;
  - d. namens het bedrijfsleven als aanspreekpunt te fungeren voor de partijen van de zijde van de overheid.
  - e. nuttige gegevens over maatregelen uit de Energieplannen en over het energiegebruik ter beschikking stellen van het Vlaamse Gewest met het oog op de opmaak van broeikasgasprognoses en mits de vertrouwelijkheid van gegevens wordt gegarandeerd.
2. De Sectororganisaties verplichten zich om een coördinerende rol te spelen bij:
  - a. de marktverkenning, het selecteren en oplijsten van beschikbare energiedeskundigen;
  - b. de uitvoering van deze energiebeleidsovereenkomst.

Artikel 15

Verplichtingen van het Vlaams Gewest

1. Het Vlaamse Gewest zal, in zover de Ondernemingen voldoen aan hun verplichtingen uit hoofde van deze energiebeleidsovereenkomst, aan de Ondernemingen voor wat betreft hun betrokken vestigingen geen specifieke bijkomende Vlaamse maatregelen opleggen gericht op verdere energie-efficiëntie of CO₂-reducties met betrekking tot hun activiteiten die binnen deze energiebeleidsovereenkomst vallen. Daaronder wordt in deze energiebeleidsovereenkomst in ieder geval, maar niet limiterend verstaan geen energie- of CO₂-taks of heffing voor de Ondernemingen, geen aanvullende verplichte energie-efficiëntie- of emissiereductiedoelen, geen aanvullende besparingsverplichtingen en geen aanvullende energie-eisen. Enkel in het

geval wanneer Europa verplichtingen oplegt inzake energie-efficiëntie of CO₂-reducties op de doelgroep van deze Energiebeleidsovereenkomst, die verder reiken dan bestaande of analoge maatregelen die reeds van toepassing zijn op deze doelgroep, kan het Vlaams Gewest maatregelen nemen om zich eraan te conformeren. In geen geval neemt het Vlaamse Gewest maatregelen die verder gaan/strenger zijn dan de Europese verplichtingen van toepassing op deze doelgroep.

2. Het Vlaamse Gewest zal de Vlaamse regelgeving zodanig vorm geven dat Ondernemingen aan hun uit deze energiebeleidsovereenkomst voortvloeiende verplichtingen kunnen voldoen en dat het overheidsbeleid dienaangaande consistent is. Hierbij zal het Vlaamse Gewest de administratieve werklast voor de Ondernemingen minimaliseren door alle gegevens die Ondernemingen rapporteren in het kader van deze energiebeleidsovereenkomst en die toegankelijk zijn voor het Vlaamse Gewest, niet bijkomend te laten rapporteren in het deelformulier 'Energiegegevens' van het integrale milieujaarverslag of in enige andere rapportering.
3. Het Vlaamse Gewest bevestigt dat, in zover de Ondernemingen voldoen aan hun verplichtingen uit hoofde van deze energiebeleidsovereenkomst, Ondernemingen die deze Energiebeleidsovereenkomst ondertekenen, automatisch voldoen aan alle bepalingen vastgelegd in Hoofdstuk V, Titel VI van het Besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 houdende algemene bepalingen over het energiebeleid of de regelgeving die deze bepalingen zou vervangen;
4. Het Vlaamse Gewest zal de FOD Financiën, afdeling douane en accijnzen, van de nodige informatie voorzien opdat deze energiebeleidsovereenkomst bij de Europese Commissie kan worden aangemeld als een steunmaatregel in toepassing van de mogelijkheden tot accijnsvrijstelling of –verlaging uit hoofde van artikel 17 van Richtlijn 2003/96/EG van de Raad. Indien deze energiebeleidsovereenkomst niet wordt aanvaard in dit kader, is dit een reden tot wijziging of opheffing van de energiebeleidsovereenkomst conform artikel 18.
5. Het Vlaamse Gewest zal in de communicatie rond energie-efficiëntie aandacht besteden aan de positieve medewerking van de Ondernemingen en de sectororganisaties aan de energiebeleidsovereenkomst.
6. Het Vlaamse Gewest erkent dat de Ondernemingen met de studie vermeld in artikel 6, 6° hun bijdrage leveren aan de verplichting in hoofde van de lidstaten om volgens artikel 14 van de Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie tegen 31/12/2015 een onderbouwde inschatting te maken van het potentieel aan kwalitatieve WKK en efficiënte stadsverwarming en –koeling.
7. Het Vlaamse Gewest zal een methodologie laten ontwikkelen voor het inschatten van de energiebesparingen ingevolge de implementatie van energiebeheermaatregelen.

Artikel 16

Kosten

1. De Ondernemingen dragen de kosten voor het uitvoeren van de energiebeleidsvereenkomst voor hun installaties, het opstellen en uitvoeren van hun Energieplan.
2. De partijen dragen hun eigen kosten, verbonden aan hun activiteiten en verplichtingen van deze energiebeleidsvereenkomst.
3. Het Vlaams Gewest draagt de kosten van het Verificatiebureau en de Commissie.

Artikel 17

Openbaarheid en geheimhouding

1. De partijen zijn, behoudens voorzover wettelijke bepalingen of deze energiebeleidsvereenkomst tot mededeling verplichten, verplicht tot geheimhouding ten aanzien van alle vertrouwelijke gegevens.
2. De Ministers en de Ondernemingen dragen er zorg voor dat het Verificatiebureau en de externe energiedeskundigen zich verplichten tot geheimhouding van de vertrouwelijke gegevens, die hen in het kader van de uitvoering van dit energiebeleidsvereenkomst zijn verstrekt.

Artikel 18

Wijziging of opheffing energiebeleidsvereenkomst

1. De Commissie zal een overleg opstarten uit eigen initiatief of binnen 4 weken nadat een partij haar wens daartoe schriftelijk heeft medegedeeld over het al dan niet wijzigen of al dan niet verderzetten van deze energiebeleidsvereenkomst indien zich een of meer van de volgende wijzigingen van omstandigheden voordoen die wezenlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van deze energiebeleidsvereenkomst:
  - a) wezenlijke wijziging van het energie- of leefmilieubeleid;
  - b) wijziging van de wetgeving met betrekking tot het leefmilieu en het energieverbruik en de daaraan gerelateerde kosten, zoals maar niet beperkt tot hetgeen bepaald in artikel 21 bis van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, zoals gewijzigd bij de wet van 26 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake energie, en artikel 15, lid 4, en de jurisprudentie;
  - c) het in betekenende mate achterblijven van de als gevolg van de uitvoering van deze energiebeleidsvereenkomst feitelijk gerealiseerde resultaten op vlak van de realisatie van CO_{2-eq}-reductie en energie-efficiëntieverbetering;
  - d) het achterblijven of volledig wegvallen van de tegenprestaties, bijvoorbeeld als gevolg van wijzigende wetgeving;

- e) wijziging van de economische groei, de internationale concurrentiepositie en de ontwikkeling van de bedrijfsrendementen;
  - f) onvoorziene omstandigheden, die een invloed kunnen hebben op deze energiebeleidsovereenkomst, bij voorbeeld verplichtingen van het Vlaams Gewest die om externe redenen niet kunnen waargemaakt worden.
2. In de gevallen genoemd in lid 1 kunnen de bij deze energiebeleidsovereenkomst betrokken partijen een voorstel tot wijziging van deze energiebeleidsovereenkomst indienen bij de Commissie. Indien de Commissie unaniem beslist tot formulering van een advies aan de partijen tot wijziging van de energiebeleidsovereenkomst, dan is het de minister bevoegd voor het energiebeleid die, op basis van dit advies, het initiatief neemt om een voorstel tot wijziging in te leiden bij de Vlaamse Regering binnen de twee maanden en voor te leggen aan de partijen.
3. In de gevallen genoemd in lid 1 kunnen de bij deze energiebeleidsovereenkomst betrokken partijen een verzoek tot opheffing van de energiebeleidsovereenkomst neerleggen bij de Commissie. Indien het verzoek uitgaat van de zijde van het bedrijfsleven zal de Commissie nagaan of het unaniem wordt ondersteund door de vertegenwoordigers van de Sectorfederaties. De Commissie zal deze aanvraag tot opheffing van het covenant overmaken aan de minister van Energie en de minister van Economie, die de vraag tot opheffing binnen de twee maanden zal inleiden bij de Vlaamse Regering. Indien het verzoek uitgaat van de Ministers zal de vraag tot opheffing binnen twee maanden worden ingeleid bij de Vlaamse Regering.

Artikel 19

Opzegging

1. Elke Onderneming en sectororganisatie mag deze energiebeleidsovereenkomst gemotiveerd en met onmiddellijke ingang schriftelijk opzeggen,
2. De Commissie wordt met een aangetekend schrijven van de gemotiveerde opzegging in kennis gesteld.
3. Alle in het kader van deze energiebeleidsovereenkomst ontstane voordelen voor de Ondernemingen (artikel 15) en engagement van de Onderneming (artikel 6), komen hierdoor vanaf de datum van opzegging te vervallen. Als datum van de opzegging geldt de datum van het aangetekend schrijven.

Artikel 20

Looptijd en inwerkingtreding

Deze energiebeleidsovereenkomst treedt in werking voor de partijen op 1 januari 2015 en eindigt op 31 december 2020.

Voor vestigingen van Ondernemingen die toetreden na 1 januari 2015 geldt als datum van inwerkingtreding de datum van toetreding zoals vermeld op de Verklaring van deelname.

Artikel 21

Juridische vorm

Deze energiebeleidsovereenkomst is een overeenkomst naar burgerlijk recht.

[...]

Opgemaakt te Brussel op ...

Vlaamse Regering , vertegenwoordigd door:

Freya VAN DEN BOSSCHE
Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie

Kris PEETERS
Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie,
Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid

BIJLAGE 1

Berekening van energiegrootheden

1. Brandstoffen

Voor de als brandstof ingezette energiedragers wordt de onderste verbrandingswaarde (stookwaarde) aangerekend.

2. Secundaire energiedragers, geleverd door derden (exclusief WKK)

Warmte (warme lucht, warm water, stoom, thermische olie) die aan een proces wordt toegevoerd of er van wordt afgevoerd, wordt teruggerekend naar primaire energie met een vast omzettingsrendement van 90 %. Elektriciteit wordt teruggerekend naar primaire energie met een vast omzettingsrendement van 40 %.

Indien er om bedrijfsredenen met een ander omrekeningsrendement gewerkt wordt in het kader van het energieplan, dient dit gemotiveerd voorgelegd te worden aan het Verificatiebureau. Deze afwijkende omrekeningsfactor wordt gedurende de volledige looptijd van het convenant gehanteerd.

Andere secundaire energiedragers (perslucht, ...) worden teruggerekend met een omzettingsrendement dat van toepassing is voor de betrokken installatie.

3. Secundaire energiedragers binnen de Onderneming (exclusief WKK)

Secundaire energiedragers, centraal opgewekt binnen de Onderneming en geleverd aan de procesinstallaties, worden teruggerekend naar primaire energie, met de omzettingsrendementen zoals gemeten. Back-up boilers horend bij een WKK worden behandeld onder 4. Wanneer een vereenvoudigde procedure aangewezen is, bij voorbeeld voor koeling of perslucht, kan op de primaire energie een verdeelsleutel worden toegepast voor de betrokken processen, zonder metingen uit te voeren aan de secundaire energiedragers.

4. Warmtekrachtkoppeling (WKK)

Warmte en elektriciteit opgewekt in een WKK-installatie wordt, ongeacht de eigendomsformule, teruggerekend naar primaire energie aan de hand van vaste omzettingsrendementen, zijnde 90% voor warmte en 40% voor elektriciteit. Warmte opgewekt in de back-up boilers van de WKK wordt eveneens omgerekend aan een rendement van 90%.

Bijkomende primaire energie besparingen die het gevolg zijn van investeringen in of beheermaatregelen op een WKK kunnen in het energieplan worden opgenomen. Deze besparingen worden berekend ten opzichte van de werkelijke rendementen van de WKK-installatie.

5. Duurzame energie

De energiebeleidsovereenkomst is gericht op het verbruik van energie in procesinstallaties. Er wordt derhalve geen onderscheid gemaakt tussen klassiek opgewekte of duurzame energie bij de bepaling van het specifiek energieverbruik. Duurzame energie kan wel als flexibele maatregel ingezet worden zoals beschreven in bijlage 7.

6. Exotherme processen

Exotherme processen worden onderworpen aan een audit zoals alle andere processen, weliswaar is hun energieverbruik negatief. Energie-output wordt verrekend indien hij geleverd wordt aan een ander proces, en wordt dan teruggerekend naar primaire energie met de omzettingsrendementen van 90% voor warmte en van 40 % voor elektriciteit.

Bijlage 2

Energiedeskundigen

Artikel 1 Procedure van aanvaarding

1. Het Verificatiebureau aanvaardt de energiedeskundigen op basis van een gedocumenteerde evaluatie van de voorwaarden zoals gesteld in artikel 2 voor de externe energiedeskundigen en/of artikel 3 voor de interne energiedeskundigen. Op vraag kan dit evaluatierapport worden voorgelegd aan de Commissie.

Het Verificatiebureau kan een interne of externe energiedeskundige aanvaarden:

- 1° ofwel voor één vestiging;
  - 2° ofwel voor meerdere vestigingen waarvoor een Onderneming tot deze energiebeleidsovereenkomst is toegetreden;
  - 3° ofwel voor meerdere vestigingen van Ondernemingen die ressorteren onder één Sectororganisatie of meerdere Sectororganisaties.
2. Het Verificatiebureau kan een interne of externe energiedeskundige enkel aanvaarden indien de aanvraag tot aanvaarding als energiedeskundige vergezeld is van een plan van aanpak dat minstens aan volgende eisen voldoet:
    - Het beschrijft de methodiek volgens dewelke men de Onderneming en haar processen zal opdelen en auditeren. Deze methodiek is op maat van de Onderneming en houdt het evenwicht tussen verwachte kosten en baten.
    - Het geeft informatie omtrent de beschikbaarheid en het gebruik van reële data, geeft zonodig aan welke meetcampagnes er minimaal zullen uitgevoerd worden en/of welke permanente metingen er bijkomend geïnstalleerd zullen worden.
    - Indien van toepassing geeft het aan of er een studie van energetische integratie zal gebeuren.
    - Het geeft tenslotte een overzicht van de medewerkers – met voldoende en aantoonbare ervaring met de te onderzoeken processen – die betrokken zullen zijn bij het opstellen van het Energieplan.
  3. Indien er geen overeenstemming wordt bereikt tussen het Verificatiebureau en het bedrijf rond het plan van aanpak van een energiedeskundige, zal een bemiddeling plaatsvinden tussen de betrokken partijen, de voorzitter van de Commissie en de Sectorvertegenwoordiger van de Onderneming. Indien nodig, wordt een validatie van het plan van aanpak voorzien door een derde partij, goedgekeurd door de Onderneming en het Verificatiebureau. De kosten voor de validatie worden gedeeld door de Onderneming en het Verificatiebureau.

Artikel 2 Voorwaarden voor externe energiedeskundigen

De externe energiedeskundige voldoet aan de volgende voorwaarden:

- 1° Een grondige technische kennis bezitten van de te onderzoeken procesinstallaties en nutsvoorzieningen.

- 2° Minstens 5 jaar ervaring hebben als energiemanager, -verantwoordelijke of – expert /of actief zijn in het domein van energiebeheer en –audits.
- 3° Over voldoende interne middelen en competenties op engineering- en procesvlak beschikken om de technische processen te analyseren en de rendabiliteit van de energiebesparende maatregelen te kunnen bepalen.
- 4° Bereid zijn te werken volgens de eisen van het Verificatiebureau: kunnen voldoen aan diverse praktische uitvoeringseisen, zoals levertijd, wijze van rapporteren en tussentijdse rapportering. Deze eisen worden voorafgaandelijk ter goedkeuring aan de Commissie voorgelegd.
- 5° Neutraal zijn en in volledige onafhankelijkheid werken van partijen.
- 6° Waarborgen geven voor de stabiliteit van de werking tijdens de volledige duur van de auditopdracht.
- 7° Gebruik van (bij voorkeur internationale) professionele standaarden voor te verrichten werkzaamheden (bijvoorbeeld ISO 9000) genieten de voorkeur.
- 8° Een strenge vertrouwelijkheidsplicht respecteren, met dien verstande dat zij de gegevens waartoe zij toegang hebben en die hun eigendom niet zijn, niet voor eigen doeleinden mogen gebruiken.
- 9° Geen deel uitmaken van het bedrijfspersoneel van de Onderneming waarvoor een Energieplan wordt opgesteld.

Artikel 3 Voorwaarden voor interne energiedeskundigen

De interne energiedeskundige voldoet aan de volgende voorwaarden:

- 1° Een grondige technische kennis bezitten van de te onderzoeken procesinstallaties en nutsvoorzieningen.
- 2° Aantoonbare ervaring hebben als energiemanager, -verantwoordelijke of - expert en/of actief zijn in het domein van energiebeheer.
- 3° Over voldoende middelen beschikken en competenties op engineering- en procesvlak binnen de Onderneming kunnen raadplegen om de technische processen te analyseren en de rendabiliteit van de energiebesparende maatregelen te kunnen bepalen.
- 4° Bereid zijn te werken volgens de eisen van het Verificatiebureau: kunnen voldoen aan diverse praktische uitvoeringseisen zoals levertijd, wijze van rapporteren en tussentijdse rapportering. Deze eisen worden voorafgaandelijk ter goedkeuring aan de Commissie voorgelegd.
- 5° Bereid zijn voldoende neutraliteit en onafhankelijkheid aan de dag te leggen.
- 6° Waarborgen geven voor de stabiliteit van de werking tijdens de volledige duur van de auditopdracht.
- 7° Indien er meerdere interne energiedeskundigen betrokken zijn bij de Audit dient een verantwoordelijke van dit team aangesteld te worden. Deze fungeert tevens als formele interne energiedeskundige en tevens als contactpersoon van de Onderneming voor het Verificatiebureau.

BIJLAGE 3

Het Verificatiebureau

1. Eisen waaraan het Verificatiebureau moet voldoen

Het Verificatiebureau voldoet aan volgende vereisten:

- 1° Onafhankelijke en neutrale organisatie.
- 2° Het vertrouwen hebben van de partijen van de energiebeleidsvereenkomst.
- 3° Garanties bieden voor een stabiele werking tijdens de volledige uitvoering van de energiebeleidsvereenkomst.
- 4° Werken volgens zeer strikte richtlijnen.
- 5° Werken met een gecertificeerd kwaliteitssysteem.
- 6° Beschikken over experts in de te behandelen procestechologieën.
- 7° Kunnen voldoen aan de diverse praktische uitvoeringseisen zoals levertijd en wijze van uitvoering van alle taken die in de energiebeleidsvereenkomst beschreven zijn.

2. De taken van het Verificatiebureau

Het Verificatiebureau adviseert, controleert en oordeelt over het Energieplan, de energiedeskundigen en de monitoring zoals weergegeven in artikels 7, 8, 9, 10 en 11 en rapporteert zoals weergegeven in artikel 12.

Het Verificatiebureau kan aan de Commissie tevens Toelichtingen voorstellen ter ondersteuning van de uitvoering van deze energiebeleidsvereenkomst.

Bijlage 4

Potentieelstudie WKK en toepasbaarheid warmte- en koudenetten

Volgens art 6 6° verbinden de Ondernemingen zich ertoe om een studie uit te voeren die het economisch potentieel aan kwalitatieve warmtekrachtkoppeling en, indien van toepassing, aan warmte- en koudenetten in de vestiging te onderzoeken.

De Ondernemingen leveren hierbij hun bijdrage aan de verplichting in hoofde van de lidstaten om volgens art 14 van de Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie tegen 31/12/2015 een onderbouwde inschatting te maken van het potentieel aan kwalitatieve WKK en efficiënte warmte- en koudenetten.

1. Potentieelstudie WKK

Binnen de Ondernemingen wordt nagegaan of er een WKK-potentieel aanwezig is.

De Commissie zal tegen uiterlijk eind 2014 de uitvoeringsmodaliteiten voor deze studie uitwerken

Bedrijven die in het verleden reeds een potentieelbepaling hebben uitgevoerd en waarvan sindsdien de productieproces(sen) niet grondig zijn veranderd, kunnen deze potentieelbepaling voor aanvaarding voorleggen aan het Verificatiebureau.

Deze studie dient uitgevoerd te zijn vóór 30/06/2015. De resultaten worden opgenomen in het tweede Energieplan. De uiteindelijke implementatie van het project kan als flexibele maatregel beschouwd worden en valt onder bijlage 7.

2. Warmte- en koudenetten

De warmte-afnameprofielen opgesteld in het kader van de WKK-potentieelstudie, worden waar van toepassing aangevuld met koude-vraagprofielen van de Onderneming.

De beschrijving van de resultaten wordt opgenomen in het tweede Energieplan en de noodzakelijke informatie voor de opmaak van haar potentieelstudie voor efficiënte warmte- en koudenetten die de lidstaten moeten maken volgens art 10 en bijlage VII van de energie-efficiëntierichtlijn wordt ter beschikking gesteld van de overheid.

BIJLAGE 5

Economische pardonnabiliteit

Indien rendabele maatregelen of hun vervanging door flexibele maatregelen tot gevolgen leiden die de internationale concurrentiepositie of de ondernemingsrendementen, in het gedrang brengen, zullen mitigerende maatregelen genomen worden. Dit kan onder de vorm van;

- Uitstel van maatregelen gedurende 1 jaar
- Definitief niet moeten uitvoeren van de maatregelen.

Criteria voor economische pardonnabiliteit

1. Marktconforme interestvoet voor investeringskredieten

Wanneer Ondernemingen er niet in slagen, omwille van hetzij onderneming- hetzij projectspecifieke kenmerken, de investeringen tot verbetering van de energie-efficiëntie te financieren door middel van investeringskredieten aan marktconforme maatregelen, dan worden deze projecten aanzien als maatregelen die leiden tot gevolgen die in redelijkheid niet bedoeld kunnen zijn, zoals bepaald in artikel 2 van het convenant.

Investeringen ter verbetering van de energie-efficiëntie van de Onderneming die niet kunnen worden gefinancierd met vreemd vermogen aan een kost lager een OLO op 10 jaar + 4,4% worden aanzien als een maatregel die leidt tot gevolgen die in redelijkheid niet bedoeld kunnen zijn, zoals bepaald in artikel 2 van de energiebeleidsovereenkomst.

2. Bedrijfsspecifieke criteria

Economische omstandigheden waaronder het bedrijf functioneert, kunnen een impact hebben op de realisatie van de energie-efficiëntieverbeteringen. Hierbij gaat het ondermeer om:

- Geplande grootschalige investeringen in nieuwe installaties.
- Geplande nieuwbouw.
- Geplande sluiting.

Bedrijfsspecifieke gegevens hebben een invloed op de investeringsruimte beschikbaar voor het verbeteren van de energie-efficiëntie of investeren in flexibele maatregelen.

Indien deze aspecten niet gekend zijn bij de aanvang van de energiebeleidsovereenkomst kunnen ze in een later stadium bij het Verificatiebureau worden aangemeld.

Maatregelen ter bescherming van de Onderneming

1. Uitstel van de maatregelen

Afwijkingsmogelijkheden ten opzichte van de engagementen in de energiebeleidsovereenkomst moeten beperkt zijn en moeten – indien ze noodzakelijk zijn - zo uniform mogelijk toegepast worden. Een uitstel van uitvoering van maatregelen met 1 jaar kan in bepaalde gevallen op basis van economische criteria worden bekomen.

De elementen opgenomen ter staving van de vraag tot uitstel moeten meetbaar en verifieerbaar zijn. Mogelijkheden hiertoe zijn:

- Herrekende IRR na belastingen van een project waarbij als gevolg van een stilgelegde of sterk verlaagde productie de IRR na belastingen van een project niet meer kan beschouwd worden als rendabel.
- Weigering van de financiering van het project door een financiële instelling.
- Financiering van het project enkel te realiseren aan niet-marktconforme voorwaarden.
- Verslag van bedrijfsrevisor waaruit een onaanvaardbare invloed op de financiële structuur van de Onderneming, bepalend voor de kredietwaardigheid van de Onderneming, blijkt.

Indien de economische situatie niet voldoende verbetert gedurende het jaar waarvoor het uitstel gevraagd werd, kan de Onderneming een nieuw uitstel aanvragen.

2. Definitief niet moeten uitvoeren van maatregelen

In uitzonderlijke omstandigheden kan het Verificatiebureau op basis van hogervermelde criteria beslissen dat een Onderneming de in het Energieplan voorgestelde maatregelen niet moet uitvoeren. Dit kan bijvoorbeeld in geval van een Onderneming die werkt onder de wet op de continuïteit van de ondernemingen.

De Onderneming richt hiertoe een verzoek aan het Verificatiebureau. Het verzoek wordt behandeld in een hoorzitting met vertegenwoordigers van de Onderneming, de Ministers en het Verificatiebureau.

Indien wordt ingegaan op het verzoek tot definitief niet uitvoeren van maatregelen kan het Verificatiebureau hieraan voorwaarden koppelen op vlak van opvolging.

BIJLAGE 6

Berekening van IRR

Het criterium om een maatregel "rendabel" te noemen is daarbij gelegd op een IRR van 12,5% na belastingen.

Aan de keuze van het criterium van 12,5% liggen enkele aannamen ten grondslag. Niet alle aannamen zullen overeenkomen met die van het bedrijf. Als een bedrijf gegronde redenen heeft om af te wijken van de gebruikte aannamen, dient dat aangetoond te worden, waarbij tevens wordt aangegeven op welke wijze er wordt afgeweken.

Een energiebesparingsmaatregel bereikt het gevraagde criterium van 12,5% grotendeels op basis van energiebesparing. Steeds moeten voor een energiebesparingsmaatregel alle positieve en negatieve effecten van een maatregel tegenover de bestaande toestand in de berekening worden betrokken. Behoudens de financiële impact van het gewijzigde energiegebruik, moet bijvoorbeeld ook rekening worden gehouden met het buiten gebruik stellen van een installatie, de te verwerven subsidies en premies, de gewijzigde energie- of milieuheffingen, de verminderde belastingen, de gegarandeerde opbrengst van de te verkopen WKK- en groenestroomcertificaten en de voorziene aan- of verkoop van emissierechten aan realistisch ingeschatte prijzen.

Begrippen:

NCW : Netto contante waarde (NPV, Net Present Value in het Engels). Dit is het verschil tussen opbrengsten en kosten over de levensduur van een project. Omdat de kosten en opbrengsten afhangen van de rentestand worden deze posten met behulp van een (interne) rentevoet teruggerekend naar bedragen in het beginjaar van de investering, de netto contante waarde.

IRR : Intern Rendement ofwel Internal Rate of Return in het Engels. Het interne rendement of IRR van een investering is die rentevoet waarbij op het einde van de looptijd van het project de NCW = 0. De berekening ervan is een iteratief proces. Als deze rentevoet $\geq 12,5\%$ is dan wordt in de energiebeleidsovereenkomst de investering "rendabel" genoemd.

Investering: Hieronder vallen alle kosten die te maken hebben met het verwerven van de installatie en die over meerdere jaren worden afgeschreven. Bij de gedetailleerde en ruwe rendabiliteitsberekening wordt met een onzekerheid van respectievelijk 10% en 30% op de investering gewerkt.

Restwaarde: Dit is de waarde van de investering die overblijft op het einde van de levensduur.

Installatiekosten: Hieronder vallen de kosten van het project die eenmalig voorkomen en die niet worden afgeschreven. Bijvoorbeeld additionele personeelskosten en opstartkosten.

Netto besparing: Dit is de totale jaarlijkse besparing zijnde de opbrengsten minus de exploitatiekosten, die gerealiseerd worden ten gevolge van deze investering. Ook andere wijzigende factoren dan de zuivere 'energie'factoren dienen hierbij in rekening te worden gebracht zoals bijvoorbeeld het buiten gebruik stellen van installaties, overheidsmaatregelen (cf. infra) en de voorziene verkoop (of zelfs eventueel aankoop) van emissierechten.

Levensduur: Hiermee wordt bedoeld de technische levensduur van het project, het is de termijn tijdens dewelke het project een netto-besparing oplevert.

Afschrijvingstermijn: Hier wordt bedoeld de boekhoudkundige termijn waarover de investering wordt afgeschreven. Soms wordt een minimumtermijn door de fiscus opgelegd. Er kan op verschillende manieren worden afgeschreven: lineair, exponentieel, etc. Bij het bepalen van het criterium van 12.5% is aangenomen dat er lineair wordt afgeschreven over een termijn van 5 jaar.

Vennootschapsbelasting: Hiermee wordt bedoeld de vigerende vennootschapsbelastingsvoet, i.e. 33,9%.

BIJLAGE 7

Lijst met flexibele maatregelen

Een onderneming kan gebruik maken van flexibele maatregelen zoals hieronder beschreven om tot eenzelfde resultaat te komen als vooropgesteld met de interne maatregelen op vlak van energie-efficiëntie of CO_{2-eq}-besparing. Naast de in deze lijst opgenomen maatregelen kan de Onderneming opteren om andere maatregelen in te zetten met equivalente energie- of CO_{2-eq}-besparing, op voorwaarde dat deze eerst door het Verificatiebureau werden goedgekeurd.

Besparing: Vermindering in energieverbruik of CO_{2-eq}-uitstoot per eenheid product (specifiek verbruik) t.o.v. specifiek verbruik of specifieke uitstoot voor de implementatie van de maatregel.

De flexibele maatregelen kunnen worden ingezet ter vervanging van één of meerdere maatregelen.

De manier van omrekenen zal verder worden uitgewerkt door de Commissie in een Toelichting.

Toegelaten maatregelen die energie- of CO_{2-eq}-besparend kunnen zijn:

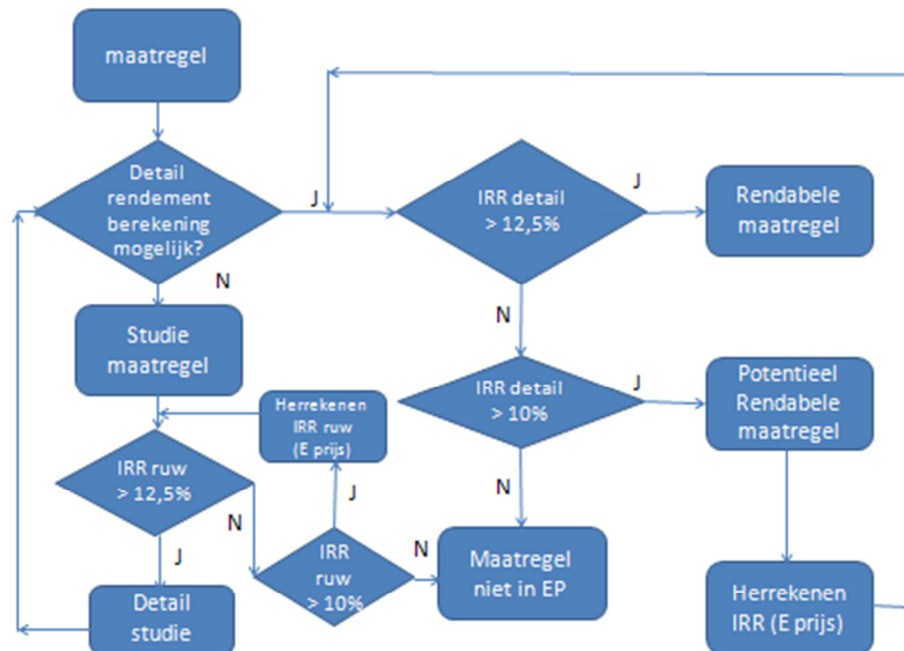
- **Ketenefficiëntie:**
  - Grondstof: Vervanging van een grondstof door een ander type met een lagere energie of CO_{2-eq}-inhoud. Ook het niet-energetisch verbruik in de vorm van als grondstof ingezette energiedragers kan hierbij een rol spelen.
  - Processen in de keten: besparingen in de productieprocessen in de productieketen (zowel intern als extern).
  - Transport en logistiek: besparingen op vlak van transport (exclusief verving van wagenpark) en logistiek van grondstoffen, tussenproducten en eindproducten.
  -
- **Concernbenadering:** uitwisseling of verevening van maatregelen tussen vestigingen in het Vlaamse Gewest.
- **Eigen hernieuwbare energieproductie**
- **Inzet van kwalitatieve warmtekrachtkoppeling.**

Voorwaarden waaraan deze flexibele maatregelen dienen te voldoen:

- Het betreft een nieuwe energie- of CO_{2-eq}-besparende maatregel of een verbeteringsmaatregel ten opzichte van het referentiejaar 2013. Het besparend effect van de maatregel(en) is/zijn te kwantificeren en groter dan of gelijk aan het effect van de maatregel(en) die word(t)(en) 'vervangen'.
- De maatregel kan worden gemonitord.
- De maatregel is robuust en kan niet zo maar worden teruggedraaid.
- De maatregel kan niet tot dubbeltelling leiden in de rapportering van deze energiebeleidsovereenkomst.

Biilage 8

Stroomschema voor het detecteren van maatregelen voor het Energieplan

1. Indien op een maatregel onmiddellijk een gedetailleerde rendementsbepaling kan gebeuren, zal de maatregel worden ingepland in het Energieplan voor implementatie indien de IRR na belastingen > 12,5%. Indien de IRR na belastingen lager is dan 12,5% maar hoger dan 10%, wordt hij beschouwd als een potentieel rendabele maatregel en jaarlijks herrekenend aan geactualiseerde energieprijzen. Indien de IRR na belastingen lager is dan 10% dient deze maatregel niet in het Energieplan opgenomen worden en maakt deze ook geen voorwerp meer uit van latere herberekeningen.
2. Indien er meer informatie vereist is wordt de maatregel een studiemaatregel. Indien uit de studie via een rendabiliteitsberekening blijkt dat de IRR na belastingen > 12,5%, wordt de gedetailleerde rendabiliteitsberekening uitgevoerd die de IRR na belastingen moet bevestigen. Hierna wordt de procedure onder punt 1 gevolgd.
3. Indien uit de studie via een rendabiliteitsberekening een IRR na belastingen lager dan 12,5% maar hoger dan 10% naar voren komt, dan zal deze maatregel als potentiële maatregel jaarlijks herrekenend worden aan geactualiseerde energieprijzen.
4. Indien uit de studie via een rendabiliteitsberekening een IRR na belastingen lager dan 10% naar voren komt, dient deze maatregel niet in het Energieplan opgenomen worden en maakt deze ook geen voorwerp meer uit van latere herberekeningen.

Bijlage 9

Energiebeheermaatregelen

1. Opmaak van een energiebeleidsverklaring door het management

Een energiebeleidsverklaring wordt opgesteld door het management. In deze verklaart het haar engagement om een actief beleid op vlak van energie-efficiëntie te voeren. De energiebeleidsverklaring heeft volgende kenmerken:

- Is op maat van de Onderneming en van haar energiegebruik en verbruik.
- Bevat een engagement om de communicatiestroom naar de diverse partijen te verzekeren.
- Houdt rekening met een energiebeleid op lange termijn.
- Bevat een engagement om de middelen te voorzien om energiezorg te implementeren, te onderhouden en te verbeteren.
- Ondersteunt de aankoop van energie-efficiënte producten en diensten.
- Is gedocumenteerd en gecommuniceerd naar alle niveaus binnen de Onderneming.

2. Aanstelling van een energiecoördinator

De energiecoördinator wordt door het management aangesteld. Deze persoon heeft de nodige competenties en bekwaamheden om de verantwoordelijkheid en de autoriteit op zich te nemen om de taken die voortvloeien uit de energiebeleidsovereenkomst te kunnen uitvoeren.

De energiecoördinator heeft de mogelijkheid om een energieteam samen te stellen vanuit de verschillende departementen uit de Onderneming. In voorkomend geval kan dit team optreden als interne energiedeskundige die de Audit voor het opstellen van het Energieplan uitvoert. Op die manier wordt voldaan aan de vraag aan voldoende capaciteiten en neutraliteit bij de opmaak van die Audit.

De energiecoördinator heeft onder andere volgende doelstellingen:

- Binnen de Onderneming werkgroepen installeren om projecten rond energie-efficiëntie mee uit te werken.
- Als kenniscentrum dienen ter ondersteuning van de diverse activiteiten binnen de Onderneming ter verbetering van de energie-efficiëntie.
- Regelmatig aan het management rapporteren over de energieprestaties van de Onderneming.
- Verzekeren dat het Energieplan is opgemaakt in overeenstemming met het energiebeleid van de Onderneming, zowel op korte als lange termijn.
- De door het management gedefinieerde verantwoordelijkheden en bevoegdheden communiceren zodat binnen de Onderneming een efficiënt energiebeleid gevoerd kan worden.
- Een bewustmaking rond efficiënt energieverbruik creëren en dat in de gehele Onderneming.

- Een vormingsplan inzake verbeterde energiezorg in de Onderneming uitwerken en de uitvoering ervan opvolgen.

3. Sensibilisering – informatieverstrekking - medewerkersbetrokkenheid

De medewerkers worden bewust gemaakt van hun rol en impact binnen het energiebeleid van de Onderneming en hun betrokkenheid bij het behalen van de doelstellingen van de energiebeleidsovereenkomst.

Via sensibilisering en opleidingsinitiatieven op maat van de Onderneming wordt actief gewerkt aan een energie-efficiënt bewustzijn bij de medewerkers in functie van de impact van hun eigen activiteiten op de totale (of globale) energie-efficiëntie van de Onderneming. Dit moet bijdragen tot een versterkt energiebewustzijn van de medewerker bij de uitvoering van zijn activiteiten binnen de Onderneming.

De Onderneming zorgt dat medewerkers verbeter suggesties kunnen aanreiken via diverse communicatiekanalen die misschien niet direct uit de Audit naar voren zullen komen.

Regelmatige communicatie met de klanten en toeleveranciers over de energiebeleidsovereenkomst zal ook bij deze een bewustmaking teweegbrengen.